

DOI: <https://doi.org/10.32347/2077-3455.2025.71.385-396>

УДК 72.0.17

Чвирова Ольга Євгенівна,*аспірант кафедри архітектура будівель і споруд
Одеської державної академії будівництва та архітектури*chvyrova@odaba.edu.ua<http://orcid.org/0009-0007-0798-8719>

ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ ЛАНДШАФТНИХ СИСТЕМ ВІДКРИТИХ ГРОМАДСЬКИХ ПРОСТОРІВ МІСТ

Анотація: в статті розглядається система відкритих озелених відкритих громадських просторів. Є три типи відкритих громадських просторів – точкові, лінійні та площинні. Їх підбір та поєднання між собою визначає структуру і візуальний вигляд простору. В статті розкривається, що з розвитком промисловості, різким територіальним зростанням міст і населення, активним освоєнням природного середовища проблема оздоровлення міського середовища та створення територій для масового відпочинку повною мірою проявилася лише в останнє століття. Озеленені простори сприймаються як необхідний елемент композиції міста; форми рельєфу, вода та рослини – не менш важливі «матеріали» для забудови, ніж камінь, метал, скло. Сучасні містобудівні ідеї та проекти свідчать про зростання ролі озелених просторів у планувальній структурі міста. В статті проаналізовані принципи проектування системи відкритих озелених просторів міста. Але вони визначають лише цілі, яких слід прагнути при проектуванні міського ландшафту. Конкретне місто завжди своєрідне. Основним методом що дозволяє уявити своєрідність, є містобудівний аналіз – комплексна оцінка ситуації у різноманітних аспектах – функціональному, екологічному, композиційному. Для проектування системи озелених просторів головне значення має екологічний аспект дослідження якого називають ще архітектурно-ландшафтним аналізом. Основна мета ландшафтного аналізу - виявлення природніх факторів і закономірностей, що впливають на розвиток міста як цілісної системи синтезу природних та антропогенних елементів. Виявлення та оцінка ландшафтної ситуації в процесі аналізу дозволяють прийняти вірне містобудівне рішення, спрямоване на збагачення та раціональне використання ландшафту, досягнення своєрідності просторової структури, підвищення якості міського середовища, його функціональних та естетичних достоїнств. Як приклади, досліджені крупні, старі та нові міста, які динамічно розвиваються. Практика показує, що сама природа, будова та характер ландшафту підказують правильне рішення.

Ключові слова: архітектурно-планувальна організація; соціальна інфраструктура; відкриті громадські простори; містобудівні рішення; природно-екологічний каркас міста; урбанізоване середовище; природні комплекси; містобудівний аналіз; система озелених просторів.

Актуальність. Проектування системи відкритих громадських просторів – надзвичайно важлива частина проектування міста, що тісно пов'язана з розвитком міської структури. Система відкритих озелених відкритих громадських просторів охоплює не лише місто, а й його оточення. Вона є частиною системи відкритих просторів агломерації чи групи населених місць. Основні функції системи – забезпечення стійкості міста як типу антропогенного ландшафту, оздоровлення міського середовища, створення умов відпочинку населення, підвищення художньої виразності міста. Для успішного виконання цих функцій формування системи озелених просторів має відповідати основним принципам проектування. Серед них найважливіші: відповідність природним умовам і особливостям, взаємозв'язок з ландшафтом, безперервність, багаторівневність, відносна рівномірність розподілу, доступність, функціональне розмаїття, що здатна для всіх міських систем розвиватися разом з розвитком міста[1].

Основне викладення матеріалу. Здавна люди намагалися побудувати модель «Ідеального міста»[10]. Від класичної утопії Томаса Мора і до творів сучасних фантастів ці пошуки відбивають уявлення про правильну організацію побуту людини. Утопісти досліджували міста і систему розселення як життєве середовище для людини і соціальних груп людей. Більшість трудів пронизано думкою про необхідність єднання людини з природою, введення в поселення природних елементів: сади в місті Йоганна Валентина Андреа, зелені двори осман Дені Верасса, парки, що оточують будівлі Габріеля де Фуєнї.

Перше уявлення про поселення майбутнього дає проєкт Мореллі, що ґрунтується на принципах «Кодексу природи» (1755 р.). Мореллі вперше визначив функціональні зони міста: центр, житло, виробництво, відпочинок (рис. 1). Цей проєкт слід розглядати як спробу знайти співвідношення та зв'язок між сільськогосподарською та промисловою працею, сільським та міським життям [5]. У місті Шарля Фур'є також відбито принципи диференціації різних функцій.

Зони міста розділені кільцями зелених поясів. Необхідність включення природних елементів до міського середовища відображає проєкт міста Шо архітектора Клода Льоду (рис. 1. а, б). Отримавши у 1776 р. завдання розробити селище для солеварні, він створює проєкт «ідеального міста», будинки якого

оточені зеленню. Кільце фруктових садів навколо житла забезпечує робітникам безпосередню близькість до природи.

а)

б)

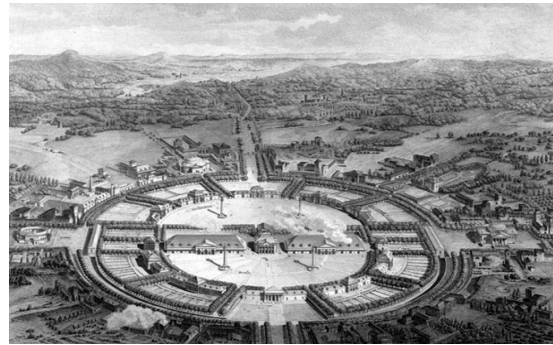

Рис. 1. а) Архітектор Клод-Ніколя Леду (21.03.1736-19.11.1806);
[<https://www.salineroyale.com/en/heritage/an-architectural-project/>]

б) Перспектива міста Шо архітектор Клод-Ніколя Леду
[<https://www.salineroyale.com/en/heritage/an-architectural-project/>]

Довгий час місто мало, його природне оточення було доступне, а житло мало садибний характер або включало озеленений дворик. Проте озеленим просторам у містах відводилася значна роль. Найдавніший опис принципів забудови міста Урука в Месопотамії містить «Епос про Гільгамеш» (VII ст. до н.е.). Рівне співвідношення міської забудови, садів, інших відкритих просторів, які мали переважно господарське призначення, а також зв'язок стародавнього міста з ландшафтом, що оточує, продумані відповідно до функцій міського життя. В «Ордонансах» Філіпа II Іспанського (1573 р.) міститься вказівка про необхідність улаштування зон відпочинку в містах Нового Світу: «... громадські землі мають бути приписані кожному місту так, щоб людям завжди було місце, куди вийти для відпочинку, навіть якщо місто продовжує зростати ... » [1]. У XVI - XVII ст. Були зроблені законодавчі спроби створення значних озелених просторів у найбільших містах. 1580 р. англійська королева Єлизавета заборонила будівництво житлових будинків навколо міського центру в зоні шириною 3 милі. Цю територію озеленили, залишки зеленого поясу Лондона зізналися у вигляді окремих парків. Навколо Парижа у XVII ст. було створено пояс лісів. Через деякий час території насаджень забудували, дільниці, що залишилися, увійшли в кільце Білих Бульварів. Розвиток капіталізму створило передумови для масового будівництва громадських парків, раніше недоступних більшості населення. У 1634 р. у Лондоні було відкрито для публіки Гад-парк, у 1660 р. – Сент-Джеймс-парк та Грін-парк. У XVIII – на початку XIX ст. з'явилися загальнодоступні парки та інших містах Європи, спочатку з урахуванням парків старовинних маєтків, та й спеціально створених потреб масового відпочинку. У

XIX в. у Лондоні для планомірного проектування парків виникла «Столична рада робіт», яку побудував Баттерсі-парк, Вікторія-парк та ін. З кінця XIX ст. озеленені простори стали розглядатися як найважливіший елемент міста. У генеральних планах міст розроблялися пропозиції щодо розміщення парків, їхнього зв'язку з природними лісами.

У швидкозростаючих нових містах Північної Америки були використані можливості для значних озелених просторів. Фредерік Олмстерд, який брав участь у відновленні та реконструкції Вашингтону, пропагував ідею створення паркових систем у містах, які, на його думку, повинні бути об'єднані в єдину систему. Найбільша робота Фредеріка Олмстеда, виконана з Чарльзом Еліотом - створення паркової системи Великого Бостона. Ідея проєкту – зберегти мальовничі береги затоки та створити тут місця масового відпочинку, об'єднані системою паркових доріг. Проєкт, що охоплює територію радіусом 18 км, почав здійснюватися в 1892 р. Прогресивні ідеї американських містобудівників надали великий вплив на проектування систем озеленення міст світу. У 1898 р. Ебенізер Говардом було запропоновано нову містобудівну ідею міста саду. Він мав форму кола, поділеного на шість однакових частин широкими радіальними бульварами. Центральна адміністративно-громадська площа була оточена парком. Усередині кільця житлової забудови – зелений пояс, у ньому розміщувалися школи та спортивні споруди. Крім того, виділялася велика приміська зона для сільського господарства та відпочинку населення. Таким чином, центральний парк та зелений пояс житлової зони, що зв'язувалися між собою та його приміською зоною бульварами, утворювали єдину систему. Теоретична модель Говарда дозволяла по-різному вирішувати завдання у кожному конкретному випадку. Тому ідеї, викладені Говардом у книзі *Завтра. Мирний шлях до дійсної реформи*», швидко стали популярними не тільки в Англії, а й у Німеччині, Франції, США та ін. Так, в 1899 р. «Асоціація міст-садів», через чотири роки розпочато будівництво першого міста-саду в Лечуорті (архітектори Р. Енвін, Б. Паркер), а в 1913 р. виникла Міжнародна федерація міст-садів [5], рис. 2, 3. Для епохи індустріалізації характерна значна концентрація населення містах та його розростання. «Наші предки з давніх-давен жили в лісах; ми живемо у межах «Замкнених комплексів» міських будівель. Вже одним цим пояснюється непереборне природне прагнення мешканця великого міста з вихору пилу, що проноситься над морем будинків, вирватися назовні, на чисте повітря, у зелень вільної природи», - писав К.Зітте [5]. Ці слова характеризують загострення протиріччя капіталістичного міста. Забудова поглинає приміські території та озеленені простори всередині міста. У Парижі, наприклад, поступово зникли парки Ваньоле, Монружа, сад Кліші, значно скоротилися площі заміських лісів.

Загроза знищення міських вільних просторів змусила законодавчу охорону громадських просторів змусила законодавчу охорону громадських паркових територій. У 1909 р. у Лондоні було прийнято «Закон міського планування», який забороняв забудову вільних просторів, які служать громадського відпочинку.

Рис. 2.

Хемпстед (передмістя Лондона), 1906 р.
Б. Паркер і Р. Енвін. Вид з пташиного
польоту [<https://10-arh-19v-nachala20v.archisto.info/arh-angliya-3.html>]

Рис. 3.

Місто-садок Лечуорті, 1903 р. Р. Енвін і Г. Паркер.
Генеральний план [<https://10-arh-19v-nachala20v.archisto.info/arh-angliya-3.html>]

Наприкінці XIX - початку XX століття зі зростанням міст розвинулися містобудівні теорії. У цей час розроблялися проекти перепланування таких великих міст, як Відень, Берлін, Париж, Лондон. Системи озеленених територій, що реконструюються, нових, а також теоретичних міст проєктувалися як неодмінний елемент планувальної структури.

Безліч пропозицій зводилося до двох основних типів систем озеленених просторів міста - перервної та безперервної, тобто, до «острівців природи» серед забудови чи безперервного простору лісів, парків, скверів, бульварів, що охоплює масиви забудови. Безперервний тип системи озеленених просторів має низку переваг: існування природних елементів, введених у урбанізоване середовище, полегшується зв'язками з біогенними комплексами природної зони; збільшується сануючий ефект зелених насаджень; компактні масиви забудови розчленованого міста можуть проєктуватися як єдиний архітектурний простір, доступний безпосередньо людському сприйняттю та освоєнню. У найбільших містобудівних проєктах XX століття відбито прагнення створити безперервну систему озеленених просторів [7].

У теоретичному проєкті промислового міста (1903 р.) на 30 тис. жителів Т.Герньє найважливіше значення надає рішення системи озеленених територій [1]. Безперервно озеленені простори пронизують житлові райони. Серед зелені проходять вільні від транспорту пішохідні дороги та площі, розташовані школи

та спортивні майданчики. Промислова зона та спортивний центр знаходяться у зовнішньому відкритому просторі. У проєкті планування Берліна (1910 р.) Б.Мерінг, Р. Еберштадта та Р.Петерсена пропонувалася радіальна система озелених територій. Приміська зелена зона та клини парків глибоко врізалися у місто, розчленовуючи забудову. У 20-і роки Е. Саарінен виступив з пропозицією «органічної децентралізації» міста [9]. Він вважав, що у проєкті реконструкції «...окремих район децентралізованого великого міста стане маленьким містом, оточеним природою, - якими були середньовічні міста». У новому місті з площею забудови, що збільшується вдвічі, і зелені простори займуть рівнинні території.

Система відкритих озелених громадських просторів – дуже важлива частина проєктування міста, тісно пов'язана з розвитком міської структури. Система відкритих озелених громадських просторів охоплює не тільки місто, але й його оточення. Вона є частиною системи відкритих громадських просторів агломерації або населених міст. Основні функції системи відкритих озелених громадських просторів – забезпечення стійкості міста як типу антропогенного ландшафту, оздоровлення міського середовища, створення умов для відпочинку населення, підвищення художньої виразності міста. Для успішного виконання цих функцій формування системи озеленення простору має відповідати основним принципам. Серед них найважливіше: відповідність природним умовам и особливостям, взаємо зв'язок з ландшафтною першоосновою, безперервність, багаторівневність, відносна рівномірність розподілення, доступність, функціональна різноманітність, загальна для усіх міських систем спосібність розвиватися разом з розвитком міста.

Принцип взаємозв'язку з ландшафтною першоосновою, відповідність природним умовам та особливостям продиктований екологічним підходом і спрямований насамперед на досягнення стійкості урбанізованого ландшафту за рахунок тієї частки саморегуляції, яка забезпечує цю стійкість.

Принцип безперервності внутрішньо міських та зовнішніх, природних озелених просторів має два аспекти – природоохоронний та функціональний. У функціональному аспекті необхідно, щоб городянин, вийшовши з дому, міг досягти природної зони відпочинку, не залишаючи озелених просторів різного розміру та характеру: з двору до саду мікрорайону, далі – у районний та міський парки, потім – у приміський лісопарк, що зв'язує місто з неорганізованими природними та сільськогосподарськими ландшафтами.

Принцип багаторівневності, рівномірність розподілу та доступність відкритих просторів – забезпечують двір, садок мікрорайону, районний парк, міські парки, лісопарки, ліси, заповідники, бульвари, озеленені вулиці,

набережні тощо. Ця відповідність визначає відносну рівномірність розподілу відкритих озелених просторів на плані міста і доступність населенню.

Принцип функціонального розмаїття відповідає потребам населення і полягає у кількох функціях, тобто. будь-який парк, сквер, бульвар є і фактором оздоровлення середовища, і місцем відпочинку та художньою композицією. Кожна функція може бути провідною або другорядною.

Принцип децентралізації найбільш вдало втілено у генеральному плані Хельсінкі, виконаному 1918 р. Містобудівна творчість Ле Корбюзьє розпочалася з проєктування міста на 3 млн. жителів (1922 р.). У проєкті підвищено щільність забудови в центрі завдяки будівництву баштових будинків і в той же час збільшено площу озелених територій. Ле Корбюзьє приділяв велику увагу системі озеленення міста [6]. Він писав: «За умови інтенсивного збільшення щільності забудови «місто має бути парком»».

Принципи при проєктуванні системи озелених просторів визначають розчленованість міської забудови та безперервність відкритих просторів [2, 3, 4]. Кількісні показники, що конкретизують ці принципи, дозволяють уявити цілком певну модель міста. При цьому найважливішими параметрами є мінімальний розмір озеленого простору, при якому воно дозріває свої основні якості, та максимальний розмір забудованої території, при якому дозрівають нормальні зв'язки з відкритими просторами. Ці параметри визначені в такий спосіб. Для виявлення транспортною магістраллю взято три показники: глибина поширення шуму від магістралі – 0,2 км, глибина візуального «тиску» навколишньої багатоповерхової забудови – 0,15 км, глибина активної дії вихлопних газів від транспорту – 0,1 км. Зона комфорту, що не відчуває негативних впливів оточення, з'явиться за ширини відкритого простору 0,4 км. Однак створення комфортних умов у межах озеленого простору недостатньо. Необхідно, щоб озеленені розриви в забудові мали помітний вплив на заохочення міського середовища в цілому. Такий вплив мають відкриті простори шириною 0,5 – 1 км. Для визначення іншого показника оптимальної ширини масиву забудови, оточеного відкритими просторами, візьмемо три критерії: пішохідна доступність відкритого простору – 0,75 км; глибина візуальної взаємодії – 0,5 км; глибина активного повітрообміну з відкритим простором – 0,25 км. Отже, рекомендована ширина відкритих озелених просторів, що розчленовують забудову – 0,5 – 0,75 км, забудованих масивів – 1,5 – 2 км.

Наприклад, систему озелених просторів міста Київ визначає водно-зелений простір. Його протяжність у межах міста 20 км, ширина від 1,5 до 3-4 км ансамбль, що історично склався, включає і старі нагірні парки центральної частини міста, і нещодавно створені. Правий берег, високий, горбистий рельєф Дніпрових височин, піднімається на 100 м від рівня річки. Комплекс історичних

садів, що включають Володимирську гірку та інші парки, доповнено новими, створеними на початку ХХ століття [5]. Парки правобережжя утворюють зелену смугу, що простягається від Подола на півночі до південного кордону міста. Парки рівнинного лівобережжя та історична нагірна частина Києва обрамляють велику акваторію Дніпра з островними парками. Острови Дніпровського гідропарку загальною площею близько 1 тис. га мають найважливіше значення у структурі системи відкритих просторів міста. Водно-зелений простір продовжується за межами міста, всередині міста його доповнюють численні міські парки у зовнішній зоні. Удосконалення системи озеленених територій Києва пов'язане не стільки зі збільшенням кількості парків, скільки з досягненням безперервності відкритих просторів, об'єднанням дисперсно розташованих ділянок [8].

Висновки. В середині ХХ ст. зростання міст тривало прискореними темпами. У зарубіжних країнах прагнення максимально використати землю призвело до того, що в проєктах майже зник природний рельєф. Простори між забудовою виявилися зайняті автошляхами в кілька рівнів, стоянками, складами та ін. Гостро реагуючи на недоліки великих міст. Сучасні містобудівні ідеї та проєкти свідчать про зростання ролі озеленених просторів у планувальній структурі міста [11 - 13].

Основним методом що дозволяє уявити своєрідність, є містобудівний аналіз – комплексна оцінка ситуації у різноманітних аспектах – функціональному, екологічному, композиційному. Виявлення та оцінка ландшафтної ситуації в процесі аналізу дозволяють прийняти вірне містобудівне рішення, спрямоване на дозрівання, збагачення та раціональне використання ландшафту, досягнення своєрідності просторової структури, підвищення якості міського середовища, його функціональних та естетичних достоїнств [14, 15]. Як приклади, що відображають сучасну практику проєктування системи озеленених просторів, обрані крупні, старі міста та міста, що динамічно розвиваються, в яких вирішення цієї проблеми, як правило, найбільш складне. Природа, будова та характер ландшафту підказують правильне рішення в цьому питанні.

Список літератури:

1. Безлюбченко О.С. Планування міст і транспорт : навч. посібник / О. С. Безлюбченко, С. М. Гордієнко, О. В. Завальний; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 271 с.
2. Гайко Ю. І., Жидкова Т. В. Проблеми та перспективи розвитку житлової забудови в умовах комплексної реконструкції міста: монографія Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 247 с. ISBN 978-966-695-477-3

3. ДБН Б.2.2 12:2019. Планування та забудова територій. На заміну ДБН Б.2.212:2018 ; чинний від 2019.10.01. Вид. офіц. Київ: М-во регіон. розвитку, буд-ва та житлово-комун. Госп-ва України, 2019. 177 с.
4. ДБН Б.2.2 5:2011. Благоустрій територій. На заміну НиП III10-75 "Благоустройство территорий"; чинний від 2012.09.01. Вид. офіц. Київ: МінРегіон України, 2012. 81 с.
5. Жмурко Ю. В. Конспект лекцій з курсу «Композиція». Частина 3 (для студентів 2-го курсу денної форми навчання напряму підготовки 6.060102 «Архітектура») / Ю. В. Жмурко, Г. Л. Коптева, Л. П. Панова, С. О. Шубович; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. Х.: ХНАМГ, 2011. 51 с.
6. Кюнцлі Р.В. Історія української культури. Навчальні тести: Навльний посібник / Р.В. Кюнцлі, А.В. Степанюк. Львів: НВФ «Українські технології», 2011. 304 с.
7. Панова Л. П. Теорія систем і архітектура / Лекції для студентів 5 курсу денної форми навчання, напряму 6.060102 «Архітектура», спец. 6.120100 – «Містобудування». Авт.: Л.П. Панова. Харків: ХНАМГ, 2007. 175 с.
8. Семенова В.Т., Линник І. Е. Проектування міських територій: підручник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2018. 449 с.
9. Сьомка С.В. Основи дизайну архітектурного середовища : підручник. Київ: Видав. Ліра-К, 2020. 480 с.
10. Тімохін В.О. Архітектура міського розвитку. 7 книг з теорії містобудування. К. : КНУБА, 2008. 629 с.
11. Zalewski Andrzej. Transportation Aspects of Shaping the Public Spaces of Urban Squares in Warsaw (Poland). IOP Conf. Series: Materials Science and Engineering 603 (2019) 042092 IOP Publishing <https://doi.org/10.1088/1757-899X/603/4/042092>
12. Bradford McKee «Climate Chaos Is Killing a Historic Urban Forest» URL: <https://landscapearchitecturemagazine.org/2024/10/23/climate-chaos-is-killing-a-historic-urban-forest/> (дата звернення 05.12.2024).
13. Kristianova Katarina, Jaszczak Agnieszka. Historical Centers of Small Cities in Slovakia – Problems and Potentials of Creating Livable Public Spaces. IOP Conf. Series: Materials Science and Engineering 960 (2020) 022012 <https://doi.org/10.1088/1757-899X/960/2/022012>
14. Zacks Stephen. A South Florida Park Gets a Raymond Jungles Makeover. URL: <https://landscapearchitecturemagazine.org/2024/11/06/a-south-florida-park-gets-a-raymond-jungles-makeover/> (дата звернення 08.12.2024).
15. Edwards Stassa. More Mall: America's Most Visited National Park Could Get a Makeover. URL: <https://landscapearchitecturemagazine.org/2024/10/15/more-mall->

[americas-most-visited-national-park-could-get-a-makeover/](#) (дата звернення 10.12.2024).

16. Mortice Zach. Bruce more in Cedar Rapids, Iowa, joined increasingly common company: an important landscape destroyed by climate change-accelerated natural disasters. URL: <https://landscapearchitecturemagazine.org/> (дата звернення 15.12.2024).

References

1. Bezlyubchenko, O. S. (2021) Urban planning and transport: a manual / O. S. Bezlyubchenko, S. M. Gordienko, O. V. Zavalny; Kharkiv. National University of Urban Economics named after O. M. Beketov. Kharkiv: KhNUMG named after O. M. Beketov. 271 p.
2. Gaiko, Yu. I., Zhidkova, T. V. (2019) Problems and prospects for the development of residential development in the context of comprehensive reconstruction of the city: monograph Kharkiv: KhNUMG named after O. M. Beketov. 247 p. ISBN 978-966-695-477-3
3. DBN B.2.212:2019. Planning and development of territories. To replace DBN B.2.212:2018 ; valid from 2019.10.01. Official edition. Kyiv: Ministry of Regional. Development, Construction and Housing and Communal. Economy of Ukraine, 2019. 177 p.
4. DBN B.2.25:2011. Improvement of territories. To replace NyP III10-75 "Improvement of territories"; valid from 2012.09.01. Official edition. Kyiv: Ministry of Regions of Ukraine, 2012. 81 p.
5. Zhmurko, Yu. V. (2011) Lecture notes on the course "Composition". Part 3 (for 2nd year students of full-time study in the direction of training 6.060102 "Architecture") / Yu. V. Zhmurko, G. L. Kopteva, L. P. Panova, S. O. Shubovych; Kharkiv. National acad. city. khos-va. Kh.: KhNAMG. 51 p.
6. Küntsli, R. V. (2011) History of Ukrainian culture. Educational tests: Naval manual / R.V. Küntsli, A. V. Stepaniuk. Lviv: NVF "Ukrainian Technologies". 304 p.
7. Panova, L. P. (2007) Theory of systems and architecture / Lectures for students of the 5th year of full-time study, direction 6.060102 – "Architecture", spec. 6.120100 – "Urban planning". Author: L.P. Panova. Kharkiv: KhNAMG. 175 p.
8. Semenova, V. T., Linnyk I.E. (2018) Design of urban areas: a textbook. Kharkiv: KhNUMG named after O.M. Beketova. 449 p.
9. Syomka, S.V. (2020) Fundamentals of architectural environment design: textbook. Kyiv: Publishing house Lira-K. 480 p.
10. Timokhin, V. O. (2008) Architecture of urban development. 7 books on the theory of urban planning. Kyiv: KNUBA. 629 p.

11. Zalewski, Andrzej. (2019). Transportation Aspects of Shaping the Public Spaces of Urban Squares in Warsaw (Poland). IOP Conf. Series: Materials Science and Engineering 603, 042092 IOP Publishing <https://doi.org/10.1088/1757-899X/603/4/042092>
12. Bradford, McKee. (2024). Climate Chaos Is Killing a Historic Urban Forest. URL: <https://landscapearchitecturemagazine.org/2024/10/23/climate-chaos-is-killing-a-historic-urban-forest/> (date of application 05.12.2024).
13. Kristianova, Katarina, Jaszczak, Agnieszka. (2020). Historical Centers of Small Cities in Slovakia – Problems and Potentials of Creating Livable Public Spaces. IOP Conf. Series: Materials Science and Engineering 960. 022012 <https://doi.org/10.1088/1757-899X/960/2/022012>
14. Zacks, Stephen. (2024). A South Florida Park Gets a Raymond Jungles Makeover. URL: <https://landscapearchitecturemagazine.org/2024/11/06/a-south-florida-park-gets-a-raymond-jungles-makeover/> (date of application 08.12.2024).
15. Edwards, Stassa. (2024). More Mall: America's Most Visited National Park Could Get a Makeover. URL: <https://landscapearchitecturemagazine.org/2024/10/15/more-mall-americas-most-visited-national-park-could-get-a-makeover/> (date of application 10.12.2024).
16. Mortice, Zach. (n.d.). Brucemore in Cedar Rapids, Iowa, joined increasingly common company: an important landscape destroyed by climate change-accelerated natural disasters. URL: <https://landscapearchitecturemagazine.org/> (date of application 15.12.2024).

Abstract

Olga Chvyrova, postgraduate student, Department of Architecture of Buildings and Structures. Odesa State Academy of Civil Engineering and Architecture, Ukraine.

Principles of organization of landscape systems Viewing the huge space of cities

The statistics show a system of open green spaces and open vast expanses. There are three types of open vast spaces – point, linear and flat. Their selection and interaction with each other determines the structure and visual appearance of the space. The statistics reveal that with the development of industry, sharp territorial growth of places and populations, active development of the natural environment, the problem of improving the local environment and the creation of territories for mass restoration peace manifested itself only in the last century. Green spaces are perceived as an essential element of the composition of the place; shapes of the relief, water and trees - no less important “materials” for forgetting, lower stone, metal, slope. Current local ideas and projects demonstrate the growing role of green spaces in the planned structure of a place. The article analyzes the principles of designing a system of open green spaces in the city. Ale stinks mean no purpose, any traces of destruction when

designing a small landscape. The specific place will always be the same. The main method that makes it possible to identify consistency is place-to-day analysis - a comprehensive assessment of the situation in various aspects - functional, environmental, compositional. For the design of a system of green spaces, the environmental aspect of research, also called architectural and landscape analysis, is of utmost importance. The main purpose of meta-landscape analysis is the identification of natural factors and patterns that influence the development of a place as a whole system of synthesis of natural and anthropogenic elements. The revealed and assessment of the landscape situation in the process of analysis allows us to take the correct local decision, aimed at enriching and rationalizing the landscape, achieving the consistency of the spatial structure, advancement of the human core, its functional and aesthetic advantages. As well as studies, large, old and new places are developing dynamically. Practice shows that nature itself, the natural character of the landscape, suggests the correct decisions.

Keywords: architectural and planning organization; social infrastructure; open spaces; local solutions; natural-ecological framework of the place; urbanized environment; natural complexes; place analysis; system of green spaces.